

Vzdelávacia oblasť: ČLOVEK A SVET PRÁCE

ČLOVEK A SVET PRÁCE

Stupeň vzdelania:

Cyklus:

Forma štúdia:

Vyučovací jazyk:

Počet hodín za týždeň/školský rok:

Primárne vzdelávanie

1. cyklus

denná

slovenský

1. ročník – 1/33

2. ročník – 1/33

3. ročník – 1/33

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Oblasť človek a svet práce sa zameriava na riešenie praktických úloh, ktoré sú procesne spojené s plánovaním, aktívnym experimentovaním a učením sa zo získaných skúseností. Rozvíja schopnosti orientovať sa vo svete technológií, porozumieť trendom technického rozvoja a súvislostiam vedeckého pokroku, ale aj dopadom ľudskej činnosti na svet. Dôraz je kladený na kreatívne a inovatívne používanie technologických nástrojov pre dosiahnutie cieľa, kritické uvedomovanie si a podporu environmentálnej bezpečnosti. Rozvíja všeobecné užívateľské zručnosti, technologické myslenie, formuje postoje a manuálne činnosti. Zameriava sa na schopnosť žiakov pochopiť, že svojou prácou vytvárajú hodnoty užitočné pre ostatných jednotlivcov v spoločnosti a svoje nápady vedia premeniť v reálnom živote.

HLAVNÝM CIEĽOM 1. cyklu je, aby žiaci v nadväznosti na rozvoj technickej gramotnosti v predprimárnom vzdelávaní získavali poznatky o rôznych prírodných a technických materiáloch, pracovných postupoch, ktoré sú v rámci vývinového hľadiska pre dieťa dôležité. Tým sa uvádzajú do technickej gramotnosti a učia sa využívať nadobudnuté prírodovedné poznanie pri riešení technickej otázky. Žiaci sa učia chápať techniku a porozumieť elementárnym javom a zákonitostiam v technike. Žiaci tiež získavajú poznatky o vzájomne súvisiacich pracovných činnostiach a profesiách v minulosti s poukázaním na možnosti využitia nadobudnutých pracovných zručností a návykov v rôznych oblastiach ľudskej činnosti v minulosti aj v súčasnosti, a tým získajú úvodné spôsobilosti profesijnej gramotnosti.

CIELE VZDELÁVANIA

1. Získavať poznatky o rôznych prírodných a technických materiáloch, pracovných postupoch, ktoré sú v rámci vývinového hľadiska pre dieťa dôležité.

2. Učiť sa využívať nadobudnuté prírodovedné poznanie pri riešení technickej otázky.
3. Realizovať jednoduché projekty s využitím primeraných techník, technológií, prírodných a technických materiálov.
4. Používať vlastnú predstavu pri konštruovaní jednoduchých statických a pohyblivých modelov.
5. Získať poznatky o pracovných činnostiach a profesiách v minulosti a dnes.
6. Rozpoznať hodnoty vzťahujúce sa k práci.
7. Pomenovať a prezentovať vlastné záľuby.
8. Rešpektovať a správať sa podľa spoločne dohodnutých pravidiel skupiny, vytvárať v skupine pozitívne vzťahy.
9. Realizovať jednoduchý nápad.

HODNOTENIE PREDMETU

Hodnotenie vo vzdelávacej oblasti Človek a svet práce v 1. cykle je zamerané na priebežné sledovanie vedomostí, praktických zručností, pracovných návykov, postojov a vzťahu žiaka k predmetu. Uplatňuje sa sumatívne, formatívne a diagnostické hodnotenie, pričom sa prihliada na individuálne možnosti a pokrok žiaka.

Sumatívne hodnotenie zahŕňa:

- ✓ aktivitu na vyučovacej hodine,
- ✓ praktické zadania a činnosti,
- ✓ hodnotenie vedomostí a pracovných zručností učiteľom.

V 1. ročníku sa využíva najmä slovné hodnotenie a motivačné pečiatky s emotikonom. V 2. a 3. ročníku sa môžu používať slovné hodnotenie, čierne a červené body, nálepky a pečiatky.

Formatívne hodnotenie sa zameriava na postoje, zručnosti, pracovné návyky, vzťah žiaka k predmetu a dodržiavanie stanovených pravidiel. Sleduje sa najmä:

- ✓ sebahodnotenie žiaka,
- ✓ tvorba a prezentovanie vlastnej práce alebo výrobku,
- ✓ čistota a úroveň spracovania práce,
- ✓ nosenie potrebných pomôcok,
- ✓ kreativita,
- ✓ samostatnosť pri práci,
- ✓ spolupráca a práca na vyučovacej hodine.

V 1. ročníku prebieha sebahodnotenie najmä slovnou formou. V 2. a 3. ročníku sa využívajú sebahodnotiace karty a bodové hodnotenie. Súčasťou hodnotenia môže byť aj vzájomné hodnotenie žiakov a spoločné hodnotenie žiaka a učiteľa.

Diagnostické hodnotenie slúži na zistenie východiskovej úrovne vedomostí, zručností, pracovných návykov a skúseností žiakov. Realizuje sa najmä prostredníctvom:

- ✓ pozorovania,
- ✓ rozhovoru,
- ✓ jednoduchých praktických činností,
- ✓ hier,
- ✓ analýzy vytvorených výrobkov,
- ✓ portfólia prác žiaka.

Získané informácie učiteľ využíva pri plánovaní ďalšieho vzdelávania a pri prispôbovaní úloh individuálnym potrebám žiakov.

SPÔSOBY OVEROVANIA A HODNOTENIA

Výsledky a pokrok žiakov sa overujú ústnou a praktickou formou, individuálne, frontálne alebo skupinovo. Hodnotenie sa uskutočňuje na základe vopred zvolených a žiakom zrozumiteľných kritérií. Využívajú sa najmä:

- ✓ praktické činnosti a zadania,
- ✓ ústne overovanie,
- ✓ hodnotenie podľa stanovených kritérií,
- ✓ hodnotiace škály,
- ✓ sebahodnotenie,
- ✓ spolu hodnotenie žiaka a učiteľa,
- ✓ vzájomné hodnotenie skupín,
- ✓ hodnotenie práce a aktivity na vyučovacej hodine.

Hodnotenie má mať predovšetkým podporný a motivačný charakter. Poskytuje žiakovi zrozumiteľnú spätnú väzbu, oceňuje jeho úsilie a pokrok a zároveň mu pomáha identifikovať oblasti, v ktorých sa môže ďalej zlepšovať.

SÚHRNNÉ HODNOTENIE

Súhrnné hodnotenie za prvý a druhý polrok sa uskutočňuje podľa § 55 zákona č. 245/2008 Z. z. s použitím vyjadrení:

- ✓ absolvoval,
- ✓ neabsolvoval.

Komponent: TECHNIKA

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
• Zmyslovo skúmať modelovacie netvrdnúce (plastelína) a tvrdnúce materiály (modurit, cesto, vosk) a hlinu. • Zmyslovo skúmať prírodné materiály (kamienky, šúpolie, vlna a pod.) • Zmyslovo skúmať technické materiály (korálky, gombíky, silon, drôt). • Skúmať tvárnosť a plasticnosť modelovacích netvrdnúcich materiálov, tvrdých materiálov. • Skúmať tvrdosť a tvárnosť (ohýbanie) prírodných materiálov (kamienky, šúpolie, vlna a pod.) a technických materiálov (gombíky, korálky, silon, drôt). • Samostatne vyrobiť jednoduchý predmet, podľa pokynov učiteľa. • Pripraviť pracovné prostredie, nástroje, pomôcky a materiál na výrobu jednoduchého predmetu, podľa pokynov učiteľa. • Upratať pracovné prostredie po výrobe jednoduchého predmetu. • Poznať základné pravidlá BOZP pre daný pracovný postup, potrebné materiály a pracovné nástroje a pomôcky. • Vymenovať známe domáce spotrebiče/technické stroje/dopravné stroje/budovy/objekty/konštrukcie. • Skonstruovať jednoduchý predmet pomocou stavebnice, podľa predlohy. • Vymenovať a opísať tri známe pracovné činnosti a profesie.	• Spoznať druhy a vlastnosti prírodných (kamienky, šúpolie, vlna a pod.) aj technických materiálov (korálky, gombíky, silon, drôt). • Rozlíšiť prírodné a technické materiály. • Vytvoriť jednoduchý objekt z modelovacieho materiálu a prírodného materiálu podľa predlohy. • Spolupracovať v skupine na výrobe jednoduchého predmetu, podľa pokynov učiteľa. • Prezentovať vyrobený jednoduchý predmet samostatne alebo v skupine. • Dodržiavať pri výrobe jednoduchého predmetu pravidlá BOZP. • Opísať využitie a prínos známych domácich spotrebičov/technických strojov/dopravných strojov. • Skonstruovať domáce spotrebiče/technický stroj/dopravný stroj pomocou stavebnice, podľa vlastnej predstavy. • Opísať objekt konštruovaný podľa vlastných predstáv. • Porovnať objekt konštruovaný podľa vlastných predstáv s objektmi konštruovanými spolužiakmi. • Identifikovať základné pracovné činnosti a profesie v obci a regióne. • Porozumieť, že učebná činnosť je druhom práce. • Opísať priebeh svojej učebnej činnosti (kedy sa učí, kde sa učí, ako dlho sa učí, s kým sa učí, čo k tomu potrebuje, ako učenie prebieha).	• Získať poznatky o rôznych prírodných a technických materiáloch, pracovných postupoch, ktoré sú v rámci vývinového hľadiska pre dieťa dôležité. • Rozlíšiť modelovacie netvrdnúce a tvrdnúce materiály. • Spoznať a popísať rôzne veku primerané pracovné postupy (strihanie, lepenie, a pod.). • Učiť sa využívať nadobudnuté prírodovedné poznanie pri riešení technickej otázky. • Vytvoriť jednoduchý objekt z technického materiálu podľa predlohy. • Realizovať jednoduché projekty s využitím primeraných techník, technológií, prírodných a technických materiálov s dodržaním BOZP. • Reprodukovať pracovný postup výroby jednoduchého predmetu. • Opísať využitie a prínos známych budov/objektov/konštrukcií. • Používať vlastnú predstavu pri konštruovaní jednoduchých statických a pohyblivých modelov. • Opísať postup konštruovania podľa vlastných predstáv. • Verbálne zhodnotiť kvalitu a vizuálne prevedenie objektu konštruovaného podľa vlastných predstáv a navrhnúť možnosti vylepšenia objektu skonštruovaného podľa vlastných predstáv. • Spoznať a opísať navzájom súvisiace pracovné činnosti profesie, typickej pre obec a región. • Získať poznatky o pracovných činnostiach a profesiách (s akcentom na obec a región), realizovať jednoduchý nápad.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
- Poznávanie vlastností modelovacích materiálov – v tvorivých činnostiach poznávanie rôznych druhov a vlastností modelovacích materiálov. - Poznávanie vlastností a možností využitia prírodných, technických ako aj odpadových materiálov. - Odpadový materiál, jeho triedenie a druhotné využitie. - Prírodný a technický materiál: druhy, vlastnosti a možnosti využitia. - Papier a kartón: druhy, vlastnosti, základné suroviny na výrobu papiera, využitie v tvorivých činnostiach poznávanie rôznych druhov a vlastností papiera napr. kancelársky, kresliaci, novinový baliaci a pod. - Kovy - druhy, vlastnosti, spracovanie a možnosti využitia v tvorivých konštrukčných činnostiach rozlišovanie a poznávanie kovových a nekovových predmetov, súčastí stavebníc, skladačiek. Činnosti: - Práca s technickým, prírodným a drobným materiálom. - Zhotovenie jednoduchých výrobkov z technických, drobných a prírodných materiálov. - Zhotovenie darčkových predmetov, jednoduchej hračky, alebo výrobku z modelovacích materiálov podľa ľudskej predlohy tradičnou ľudovou technikou. - Opísanie významu technických objektov okolo nás. - Porovnanie techniky – dnes a v minulosti. - Návšteva dielne remeselníka, technickej pamiatky, technického diela v obci alebo v regióne.	- Poznávanie vlastností a možností využitia prírodných, technických ako aj odpadových materiálov odpadový materiál, jeho triedenie a druhotné využitie. - Zhotovovanie výrobkov z rôznych prírodných materiálov ako mach, vlna, šúpolie, kamienky a z technických materiálov ako drôt, gombíky, korálky a pod. - Textil - základné druhy, vlastnosti, spracovanie, možnosti a spôsoby využitia. - Poznávanie vlastností ako udržiavanie tepla, nasiakavosť, krčivosť, pevnosť, odolnosť a iné. - V tvorivých činnostiach poznávať základné stehy: predný, zadný. - Skúmanie vlastností plastov. - Plasty: druhy, vlastnosti, triedenie, druhotné využitie, poznávanie plastov na základe informácií na obaloch výrobkov. - Poznávanie techniky v domácnosti, v doprave. - Technika v domácnosti, v doprave: druhy, technika v minulosti a dnes, poznávanie spôsobov prepravy tovaru, význam a využitie dopravných prostriedkov alebo zdvižných zariadení, konštrukčné časti bicykla a elementárna údržba. Činnosti: - Porovnanie plastov v domácnosti a predmetov z plastov. - Porovnanie techniky – dnes a v minulosti.	- Poznávanie vlastností modelovacích materiálov - Druhy a vlastnosti netvrdnúcich, samo tvrdnúcich a tvrdnúcich modelovacích materiálov: cesto, hlina, modurit a pod. - Papier a kartón: druhy, vlastnosti, základné suroviny na výrobu papiera, využitie. - Skúmanie a poznávanie surovín potrebných na výrobu papiera, výroba recyklovaného papiera. - Textil - základné druhy, vlastnosti, spracovanie, možnosti a spôsoby využitia. - Poznávanie rôznych druhov textílií na základe väzby tkaniny a informácií z etikety výrobku. - Drevo - mechanické vlastnosti, základy opracovania a využitie. - Poznávanie rôznych mechanických vlastností pri brúsení, rezaní a pilovaní rovnobežne a kolmo na vlákna dreva. - Konštruovanie budovy, objekty, konštrukcie okolo nás. - V tvorivých konštrukčných činnostiach priestorová tvorba predmetov, objektov, rôznych druhov konštrukcií. Činnosti: - Konštruovanie jednoduchých modelov technických objektov, dopravných prostriedkov a zdvižných zariadení. - Posúdenie rozdielov medzi modelovacími materiálmi. - Opísanie významu technických objektov okolo nás.

Komponent: KARIÉROVÁ VÝCHOVA

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
• Identifikovať pracovnú činnosť, pracovné prostredie, pracovný predmet. • Jednoducho a primerane veku opísať vybrané povolania podľa pracovných činností/pracovného prostredia/pracovných predmetov. • Identifikovať význam práce (mzda, aktivita, seberealizácia, rozvoj, kontakty, socializácia, časový režim, osobná identita, tvorba hodnôt). • Jednoducho a primerane veku pomenovať výhody a nevýhody vybranej pracovnej činnosti. • Opísať svoje záľuby	• Rozlíšiť vybrané povolania podľa pracovných činností/pracovného prostredia/pracovných predmetov. • Porovnať vybrané povolania podľa pracovných činností/pracovného prostredia/pracovných predmetov. • Identifikovať profesijné hodnoty (napr.: dobré vzťahy, zabezpečenie, užitočnosť, riadenie iných, dosahovať, výkon, prekonávanie sa, prostredie, moc, súťaživosť, bezpečnosť, morálka, odbornosť, poriadok, tempo vplyv, pokoj, vedenie iných, služba druhým, fyzická/duševná činnosť, istota, stabilita, postavenie, spolupráca, individualizmus, tím..). • Jednoducho a primerane veku opísať profesijné hodnoty a význam práce. • Pomenovať schopnosti a zručnosti, potrebné pre učiteľom zadané povolanie/zamestnanie. • Pomenovať svoje schopnosti, zručnosti a doterajšie úspechy (vie bicyklovať, plávať, lyžovať, hrať na hudobný nástroj, kresliť, spievať, vyhrať súťaž, starať sa o zvieratko a pod.).	• Porovnávať rôzne druhy povolání, pričom má reálnu predstavu o ich pracovnej náplni. • Identifikovať pracovné činnosti svojho budúceho povolania. • Opísať pracovné činnosti svojho budúceho povolania. Identifikovať vlastné profesijné hodnoty. • Jednoducho a primerane veku pomenovať výhody a nevýhody činnosti svojho budúceho povolania. • Jednoducho a primerane veku opísať význam (spoločenský, ekonomický, osobný) pracovnej činnosti svojho budúceho povolania. • Jednoducho a primerane veku posúdiť, či je vybrané budúce povolanie/zamestnanie v súlade s vlastnými profesijnými hodnotami. • Prezentovať kariérové hodnoty vzťahujúce sa k vlastnostiam pracovnej činnosti z pohľadu budúcej voľby povolania/remesla a k oceneniu významu práce. • Opísať svoje budúce povolanie/zamestnanie (pracovné činnosti). • Zhodnotiť súlad/nesúlad svojich záľub so svojim budúcim povolaním/zamestnaním. • Spoznávať a prezentovať svoje záľuby a úspechy v prepojení na konkrétny druh povolania/remesla. • Pomenovať schopnosti a zručnosti, potrebné pre svoje budúce povolanie/zamestnanie. • Zhodnotiť súlad/nesúlad svojich schopností, zručností a doterajších úspechov (vie bicyklovať, plávať, lyžovať, hrať na hudobný nástroj, kresliť,

spievať, vyhrať súťaž, starať sa o zvieratko a pod.)
so svojim budúcim povoláním/zamestnaním

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
- Poznávanie vlastných záľub a hodnôt. - Záľuby ako významný faktor, ktorý ovplyvňuje pracovný úspech. Činnosti: - Prezentácia záľub a úspechov v prepojení na konkrétny druh povolania/remesla	- Charakterizovanie vybraných povolání podľa pracovných činností, pracovného prostredia, pracovných prostriedkov, predmetov a objektov. - Učebná činnosť žiaka ako osobitný druh práce. Činnosti: - Orientácia v pojmoch a procesoch sveta práce (pracovná činnosť, pracovné prostredie, a pod.).	- Charakterizovanie vybraných povolání, kariérové hodnoty vzťahujúce sa k vlastnostiam pracovnej činnosti, ako súčasť základnej zložky pre budúcu voľbu povolania. Činnosti: - Oboznamovanie sa s hodnotami vzťahujúcimi sa k práci

Komponent: PODNIKAVOSŤ A INICIATÍVNOSŤ

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
- Porozumieť zadanej úlohe a pokynom učiteľa pre návrh jednoduchého produktu. - Dodržiavať učiteľom zadané pokyny pre návrh jednoduchého produktu. - Identifikovať, s pomocou učiteľa, pracovné nástroje, pomôcky a materiál, potrebné na výrobu jednoduchého produktu. - Samostatne vyrobiť jednoduchý produkt v stanovenom termíne.	- Prezentovať v skupine vlastný návrh jednoduchého produktu. - Pozorne vypočítať návrhy jednoduchého produktu ostatných členov skupín. - S rešpektom dosiahnuť kompromisný návrh jednoduchého produktu so všetkými členmi skupín (neprimerane sa nepresadzovať, nezostávať v úzadí). - Dohodnúť sa na kompromisnom návrhu	- Jednoducho zreflektovať spoločnú prácu v skupine (pozitíva, negatíva, prístup a prínos svoj, aj ostatných členov skupiny). - Navrhnuť zlepšenie svojej budúcej spolupráce v skupine. - Na základe nápadu navrhnuť jednoduchý produkt. - Byť motivovaný pre prácu na nápade a venovať mu primeranú pozornosť a úsilie.

• Identifikovať základné ľudské potreby (potreby prežitia): jedlo, teplo, spánok, vzduch, svetlo, voda). • Porozumieť ako šetrne, efektívne a bezpečne pracovať s materiálom, pomôckami a nástrojmi.	jednoduchého produktu so všetkými členmi skupín. • Identifikovať, s pomocou učiteľa, čas potrebný na výrobu jednoduchého produktu. • Samostatne vyrobiť jednoduchý produkt v stanovenom termíne. • Opísať jednoduchý produkt (kvalitu, vizuálne prevedenie, aké má časti, na čo slúži, akú má odolnosť a pod.). • Porozumieť medzi fyzickou a duševnou rozdielnou prácou. • Posúdiť, ktoré základné ľudské potreby je možné naplniť zadarmo a za ktorých naplnenie treba zaplatiť. • Identifikovať základné finančné náklady človeka (jedlo, oblečenie, nájom, hygiena a pod.). • Šetrne, efektívne a bezpečne pracovať s materiálom, pomôckami a nástrojmi na zadanej úlohe. • Podeliť sa pri práci na zadanej úlohe o materiál, pomôcky a nástroje	• Opísať výrobu jednoduchého produktu (kedy, kde, ako dlho, kto mu pomáhal, čo k tomu potreboval, ako to prebiehalo, aké prekážky prekonal, aký úspech). • Pochopiť význam práce pre človeka v základných ekonomických súvislostiach. • Porozumieť mzde, ako odmene za vykonávanú prácu. • Porozumieť mzde, ako základnému ekonomickému dôvodu, pre ktorý ľudia pracujú (slúžia na úhradu základných finančných nákladov). • Identifikovať ďalšie základné (ekonomické, spoločenské, osobné) dôvody, pre ktoré ľudia pracujú (mzda/dôchodok, uznanie, zmysel, aktivita, sebarealizácia, užitočnosť, rozvoj, kontakty, socializácia, časový režim, osobná identita, tvorba hodnôt). • Podeliť sa o zdroje pri práci a výrobe výrobkov, neplytvat' nimi a recyklovať ich. Identifikovať bytový a odpadový materiál. • Využiť zbytkový a odpadový materiál pri práci na zadanej úlohe. • Podeliť sa o zdroje pri práci a výrobe výrobkov, neplytvat' nimi a recyklovať ich
---	--	--

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

1. ročník	2. ročník	3. ročník
• Stanovenie cieľov a tvorba nápadu návrh a príprava nápadu. • Spolupráca na spoločnom nápade. • Ocenenie úspechu po ukončení realizácie cieľa. • Vyjadrenie, ako k procesu prispelo vynaložené úsilie. • Základy finančnej a ekonomickej gramotnosti. • Peniaze ako prostriedok na výmenu za tovary	• Stanovenie cieľov a tvorba nápadu. • Návrh a príprava nápadu. • Spolupráca na spoločnom nápade, ocenenie úspechu po ukončení realizácie cieľa. • Vyjadrenie, ako k procesu prispelo vynaložené úsilie. • Základy finančnej a ekonomickej gramotnosti. • Recyklácia, upcyklácia, šetrenie ako súčasť	• Stanovenie cieľov a tvorba nápadu. • Stanovenie si cieľov a kritérií úspechu potrebných pre proces prípravy a tvorby nápadu. • Základy finančnej a ekonomickej gramotnosti. • Mzda ako odmena za prácu, peniaze ako nositeľ hodnôt a prostriedok výmeny. • Porozumieť vzťahu peniaze a mzda ako odmena za prácu, ktoré slúžia na uspokojovanie

a služby. Činnosti: • Práca a spolupráca pri tvorbe nápadu. • Reflexia, hodnotenie tímovej práce a vlastnej práce na výsledku.	zodpovedného správania. Činnosti: • Práca a spolupráca pri tvorbe nápadu. • Reflexia, hodnotenie tímovej práce a vlastnej práce na výsledku. • Prezentácia cieľov a činností potrebných k ich dosiahnutiu. • Recyklácia, upcyclácia a šetrenie.	základných potrieb. Činnosti: • Práca a spolupráca pri tvorbe nápadu. • Reflexia, hodnotenie tímovej práce a vlastnej práce na výsledku. • Prezentácia cieľov a činností potrebných k ich dosiahnutiu. • Recyklácia, upcyclácia a šetrenie.
---	--	--

Spracovala a graficky upravila: PaedDr. Mária Marková (ŠDK)